

ALBALIK YETİŞTİRİCİLİĞİNDE YAŞANAN SORUNLAR VE ALBİRLİK MODELİ

HÜSEYİN YILDIRIM

MUĞLA ALBALIK YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ

2025

A-ALBALIK YETİŞTİRİCİLİĞİNDE YAŞANAN SORUNLAR

- 1-Ölçek Sorunu
- 2-Pazarlama ve satış sorunları
- 3-Finansman sorunu
- 4-Balık Sağlığı ve Kuluçkahanelerin Modernizasyonu
- 5-Desteklemeler
- 6-Mevzuattan kaynaklı sorunlar

B-ALBİRLİK MODELİ

ÖLÇEK SORUNU

Dünya Su Ürünleri Üretimi (ton) 2022

Avcılık	91.037.271
Yetiştiricilik	94.415.400

Su Ürünleri Yetiştiriciliğinde Büyüme Oranları

	<u>Dünya</u>	<u>Türkiye</u>
2018	% 3,6	%13,7
2019	% 3,3	%18,7
2020	% 2,8	%12,8
2021	% 3,6	%11,9
2022	% 3,9	% 9,4

ÖLÇEK SORUNU

Su Ürünleri Yetiştiricilik Tesislerinin Üretim Kapasitelerine Göre Dağılımı (2023)

Grup	Kapasite Grubu (ton)	Tesis Sayısı (adet)	Toplam Proje Kapasitesi	Kapasite %
Deniz	Kuluçkahane	30		
	0-100	137	4.706	0,9
	101-500	77	24.791	4,6
	501-1000	310	506.824	94,5
	Toplam	554	536.321	100,0
İç Su	Kuluçkahane	88		
	0-100	1188	29.368	10,6
	101-500	413	122.226	44,1
	501-1000	142	125.717	45,3
	Toplam	1831	277.311	100,0
Deniz + İç Su	Kuluçkahane	118		
	0-100	1325	34.074	4,2
	101-500	490	147.017	18,1
	501-1000	452	632.541	77,7
	Toplam	2385	813.632	100,0

ÖLÇEK SORUNU

İşletme Ölçeklerine Göre Kapasitelerin Karşılaştırması

	Ton	%	Adet	%
Küçük ve Orta İşl. (0-500)	181.071	22	1815	80
Büyük İşletmeler (500+)	632.561	78	452	20
<i>Toplam Üretim</i>	<i>813.612</i>	<i>100</i>	<i>2267</i>	<i>100</i>

Ölçek küçüklüğü ne gibi sorunlara yol açıyor?

- Alabalık geleneksel olarak karada beton havuzlarda üretilmektedir. Suları sınırlıdır, yatırımı yüksek ancak baraj göllerinde ve denizlerde bulunan kafeslere göre ve üretim verimliliği düşüktür.
- İşçi başına üretimde verimlilik %75 daha düşüktür.
- Kiralama , çevre hizmetleri, ulaşım vb giderler küçük işletmelere daha ağır yük getirmektedir.
- Kuluçkahanelerde ise 1 gr a kadar olan %40 yavru ölümleri çok önemli verim kayıplarına neden olmaktadır.

- İhracatçı firmalara balık satmak üreticinin maliyetlerini karşılamamaktadır.
- İç pazarda aracılardan etkinliği üreticinin maliyetlerine olumsuz etki etmektedir.
- Kalite sorunları (dip balığı, ölü balık, deforme vb.) fiyat düşüklüğüne neden olmaktadır.
- Alabalıkta paketlemeden tüketiciye güvenli gıda zinciri yeterince kurulamamıştır.
- Alabalıkta marka değeri oluşturulamamıştır.
- **Öneriler:**
- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin Birlikler aracılığıyla güvenli gıda zinciri oluşturmaları sağlanabilir.
- Birlikler üreticilerinin ürünlerini pazarlamak için adım atmalıdırlar.
- Kamu olanakları Birliklerin pazarlama organizasyonlarını başlatmaları ve geliştirmeleri için seferber edilmelidir.
- Yüksek maliyetleri katma değeri yüksek ürünlerle aşabiliriz.

- İç tüketimin canlandırılması için seferber olmalıyız.
- Markalaşmayı projelere dönüştürüp gerçekleştirmek zorundayız.
- Orman alanlarında faaliyet gösteren küçük üreticilerimizin ürününü pazarlaması için şarküteri ve pişirme yerleri kurmaları için gerekli olanaklar sağlanmalıdır.
- Alabalığı kırsal lokantalardan kentlerdeki restoranlara yaygınlaştırmalıyız.
- Kentlerde tüketiciyle balığımızı temas ettirmeliyiz.

- En önemli girdi maliyeti yemdir.
- Kalitesiz yem maliyetleri olumsuz etkilemektedir.
- Kalitesiz yavru ve balık ölümleri maliyet yükünü artırmaktadır.
- Ölçek küçüklüğü işgücü maliyetini artırmaktadır.

Küçük Aile İşletmelerinde Alabalık Maliyeti (KG)			
350gr	FCR	Toplam TL	%
<i>Yem Kg/Usd</i>	1,2	77,8	63,4
<i>Yavru 5gr 4 adet</i>	₺3,50	14,0	11,4
<i>İşçilik 29kg/2 kişi</i>		24,8	20,2
<i>Diğer</i>		6,1	5,0
Toplam		122,7	100,0

- Ziraat Bankası Tarım Kredileri
- 30 Aralık 2023 Tarih ve 32415 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ülkemiz tarım ve balıkçılığına çok önemli bir destektir.
- Teminatlar konusunda üreticilerimiz sıkıntı yaşamaktadır.

Öneri

- Karada, ormandan kiralık işletmeler ile göl ve denizlerde kafeste yapılan balık üretimlerinin kredilendirilebilmesi için **canlı balık ve Yetiştiricilik Belgelerinin teminat olarak kabul edilmesi** üreticilerimizin bu kredilere ulaşmasını kolaylaştıracaktır.
- Planlı üretimle ilgili iç sularda Türk Somonu ve Alabalıklarla ilgili çalışmaların sonuçlanmasını bekliyoruz.

SU RÜNLERİ SEKTÖRÜ	50	50	40.000.000
Planlı Üretim	20	20	
Sözleşmeli üretim	-	15	
Su Ürünleri Yetiştirme	10	10	
Kadın Çiftçi/girişimci ve/veya Genç çiftçi girişimci (40 yaş	15	15	
Yenilenebilir/atık enerji kullanımı	5	5	
Avcılık amaçlı gemi tam boyu 12 metreden küçük	10	10	
Av araçlarının markalanmış olması/Balığı Gemileri İzleme Sistemi Bulunması	10	10	
Kooperatif Ortağı/Birlik Üyesi	10	10	
Organize tarım bölgesi yatırımları	15	15	
Birinci derecede tarımsal amaçlı örgüt	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	

- Su ürünleri desteklemelerinde küçük ölçekli işletmelerin öncelikli olması çok isabetlidir.
- Destek miktarlarının artırılması gerekir.
- Ayrıca Birinci derece tarımsal örgütlerin ve birliklerin üyelerine olduğu gibi sözleşmeli üretimlere de ilave destek sağlanmalıdır.
- 30 Tona kadar kapasitesi olan üreticilere %50 oranında yem desteği sağlanmalıdır.
- Kuluçkahanelerimizin desteklerden yararlanması için gerekli çalışmalar başlatılmalıdır.

- 1- Yumurta, Larva Ve Yavru Balık Kayıpları
- 2- Kuluçkahanelerin Yapısal Sorunları, Modernizasyonu ve Bilgi Eksikliği
- 3- Türk Somonuna Entegrasyonun Sağlanmasının Önündeki Engeller
- 4- Mevzuattan kaynaklı sorunlar

1- Yumurta, Larva Ve Yavru Balık Kayıpları

- Yumurtadan porsiyon alabalığa kadar **%70** kayıp yaşanmaktadır.
- Alabalık üretimimiz 222.468 ton dur. (2023)

2023 Yılı Alabalık Kayıplarının Analizi

30% Üretim		70% Kayıp		100%	
Adet	Ton	Adet	Ton	Adet	Ton
635.674.286	222.486	1.483.240.000	519.134	2.118.914.286	741.620

Kayıplar %	Gramaj ort.	Kayıp Adet	Kalan Adet	Kayıpların Değeri
40	1	847.565.714	1.271.348.571	₺847.565.714
10	5	211.891.429	1.059.457.143	₺741.620.000
10	35	211.891.429	847.565.714	₺2.118.914.286
10	200	211.891.429	635.674.286	₺7.416.200.000
<i>*Kaynak Hüseyin Urçuk</i>				₺11.124.300.000
				USD 309.008.333

2- Kuluçkahanelerin Yapısal Sorunları, Modernizasyonu ve Bilgi Eksikliği

- Mevcut sistemler eski ve yıpranmıştır.
- Üreticiler teknoloji makine ve ekipmandan yoksundur.
- Biyogüvenlik önlemleri çok zayıftır.
- İzlenebilirlik düşüktür ya da hiç yoktur.
- Balık ilaçları kontrolsüzce kullanılmaktadır.
- Hastalıkların bulaşma ve taşınma riski yüksektir.
- Triploid ve diploid yavru elde etme uygulamalarının güvenilirlik düzeyi düşüktür.
- Genetik ıslah çalışması yoktur.
- Görsel seleksiyon metodu uygulanmaktadır. Ancak
- Yapılan çalışmalar izlenemediği için bir değer oluşturmamaktadır.

Önerilerimiz:

1-Hastalıktan arı kuluçkahanelerin teşvik edilmesi önemlidir.

2-Genetik ıslahı yapılmış yüksek kaliteli anaç adaylarının temini.

3-Kuluçkahanelerin modernizasyonunun desteklenmesi

- İzlenebilirlik sisteminin kurulması
- Biyogüvenlik önlemleri
- Kapalı devre sistemleri ve ileri teknoloji çözümlerinin sağlanması
- Hastalık haritaları çıkarılarak havza bazlı mücadele programları hazırlanması
- Balık sağlığı hizmetlerinin geliştirilmesi
- Dişileştirme eğitimleri ve sertifikasyon verilerek mühendislerin yetkilendirilmesi ve kayıt altına alınması.

4-Kuluçkahanelerin ürün desteklerinden yararlandırılması.

3-Türk Somonuna entegrasyonun sağlanması

- Türk Somonu ve aday üreten üreticilerimiz kaliteli yavru tedarikinde zorluklar yaşamaktadırlar.
- Kuluçkahanelerimizin Türk Somonunun taleplerini karşılaması için önerilerimizdeki altyapı çalışmaları dışında entegrasyona uygun stratejik bir planlı üretime geçmesi gerekmektedir.
- Birlikler, bakanlık ve üniversite işbirliğiyle projeler hazırlanmalıdır.

MEVZUATTAN KAYNAKLI SORUNLAR

4- Mevzuattan kaynaklı sorunlar

- Çevre izinleri ve danışmanlık hizmetleri bedelleri çok yüksektir. Küçük işletmeler için ciddi bir sorun haline gelmiştir.
- Su veya orman kirasını ödeyemeyen üreticinin ruhsatı iptal edilmemeli hukuki sürece bağlanmalıdır.
- Kira veya başka nedenle ruhsatı iptal edilmek istenen üreticilerin durumu Birlik işbirliğiyle çözümlenmelidir.
- OGM Tarafından üreticilerimizin kira dosyaları hızla sonuçlandırılmalıdır.
- Orman Kanununun 18.Maddesinin uygulama yönetmeliğinin 21 nolu maddesi iptal edilmelidir.

İzni iptal edilen sahaların yeniden izne konu edilmesi ve tesislerin değerlendirilmesi

MADDE 21 –

(1) Herhangi bir sebeple izni iptal edilen ancak üzerinde tesis bulunmayan sahalar bu Yönetmelik hükümlerine göre yeniden izne konu edilebilir. *Üzerinde tesis bulunanlar ise eksiksiz ve bedelsiz olarak Genel Müdürlüğün tasarrufuna geçer, sabit kıymetlere alınarak orman idaresince değerlendirilir.* Orman idaresinin teslim almak istemediği tesisler ise izin sahibince yerinden kaldırılarak orman sınırları dışına çıkartılır.

KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ
ÜRETİCİLERİN SORUNLARININ
ÇÖZÜMÜNDE BİR YOL HİKAYESİ:
ALBİRLİK

KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ ÜRETİCİLERİN SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNDE BİR YOL HİKAYESİ: ALBİRLİK

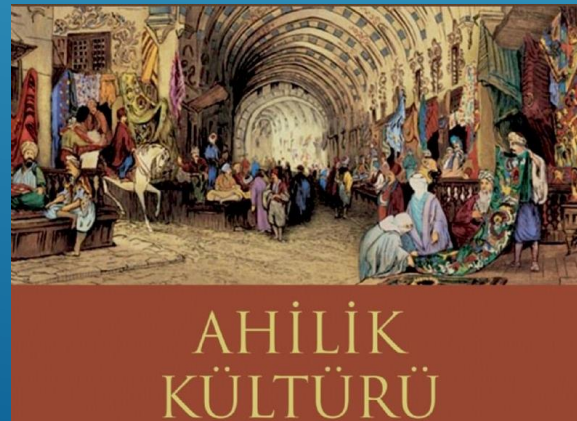
- ALBİRLİK 2018 Yılında Birlik tüzüğünde yapılan değişiklikle kurulmuş olup ünvanı **Muğla Alabalık yetiştiricileri Birliği İktisadi İşletmesidir.**
- ALBİRLİK üye üreticilerinin ortak olduğu bir tüzel kişiliktir. Üyeleri adına Birlik Yönetim Kurulu tarafından ana sözleşmesindeki hükümlere göre yönetilmektedir.
- Birlik genel kurulu ALBİRLİK in bağlı olduğu en üst yönetim organıdır.
- Üreticilerin üretimleri bireyseldir ancak ALBİRLİK mülkiyeti ve tüm hakları üyelerine aittir.

KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ ÜRETİCİLERİN SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNDE BİR YOL HİKAYESİ: ALBİRLİK

ALBİRLİK kuruluş ilhamını,

- Toplumumuzun İMECE kültüründen,
- Anadolu esnafının AHİLİK kültüründen,
- Modern Türkiye'nin Tarış, Fiskobirlik, Pankobirlik gibi üretici kolektiflerinden ve
- S.S. Fethiye Su Ürünleri Yetiştiricileri Kooperatifi deneyiminden almaktadır.

ALBİRLİK Nasıl Yönetiliyor

- Ana tüzük ve yasalara bağlı bir yönetim ekibine sahiptir.
- ALBİRLİK Yönetim Kurulu Birlik yönetim kurulu üyelerinden oluşmaktadır.
- Genel Müdür Birlik Başkanıdır. İdari işler ALBİRLİK Müdürü Zeynep Yıldız tarafından yürütülmektedir. Yönetim kurulu aylık olarak toplanarak kararlar almaktadır.
- Ürün satışı, tahsilat ve hakkeşlerin ödenmesi katı prensipler çerçevesinde gerçekleşmektedir. Üreticinin en küçük bir mağduriyet yaşamaması için sıkı tedbirler alınmaktadır.
- Ödemeler günü gününe yapılmakta , vadesi gelmeyen üretici ödemeleri dışında herhangi bir kurum ya da kuruluşa borcumuz bulunmamaktadır.

Üreticilerimize ve sektörümüze karşı en önemli görevimiz değer yaratmaktır.

- Kolektif yapımız ve dayanışma ruhumuz en önemli değerimiz olacaktır.
- Emeğe saygı
- Doğru üretim
- Dürüst ticaret
- Yüksek kalite ve devamlılık
- Gıda güvenliği ilkelerine bağlılık
- Toplum odaklı ve yasalara saygılı üretim
- Çevreye duyarlı , ekosistemle dost üretim

KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ ÜRETİCİLERİN SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNDE BİR YOL HİKAYESİ: ALBİRLİK

ALBİRLİK Sektöründe öncü bir kuruluş olarak,

- Muğla Alabalık üreticilerinin ekonomik ve sosyal refahının artırılmasının yanı sıra,
- ülkemiz su ürünleri yetiştiricileri için doğru bir model oluşturarak ilham kaynağı olmak ve bu konuda adım atmak isteyen Birliklerimizi desteklemek istemektedir.

- ALBİRLİK Birlik üyeleri tarafından üretilen porsiyon alabalık, yumurta ve yavru alabalıkları pazarlamaktadır.
- Özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerden alım yaparak genel hijyen ve kalite standartlarına uygun olarak satışını yapmaktadır.

Müşterileri:

- METRO Market
- Çeşitli İhracat firmaları
- Muğla içinde ve dışında bulunan üreticilerdir.

ALBİRLİK üreticilere ne kazandırmıştır.

- ALBİRLİK balık fiyatlarının maliyetlerin altında olduğu kriz dönemlerinde üreticilerine genellikle %15-20 yüksek fiyat olanağı sağlamıştır.
- Her zaman piyasa üzerinde fiyat oluşturması nedeniyle piyasanın dengelenmesine katkı sağlamıştır.

ALBİRLİK üreticilere ne kazandırmıştır.

- Üreticilerinin işletmelerini düzenlemelerine ve kayıt altına almalarını METRO ve FAO ile yaptığı proje kapsamında sağlamış ve halen proje ilkelerinden taviz vermeden yoluna devam etmektedir.
- Porsiyon balıkların işlenmesi ve paketlenmesinde bölgesinde bulunan ihracatçı firma HAT Su ürünleri ile proje çerçevesinde başlayan iş ortaklığı gelişerek sürmektedir.

ALBİRLİK üreticilere ne kazandırmıştır.

- Yumurta ve yavru alabalık üreticileriyle çalışma başlatılmış ancak birlik ilkelerine uygun olarak üreticilerin izlenebilirlik koşullarının gözden geçirilmesi, yeniden inşa edilmesi, birlik standartlarının sağlanması amacıyla şimdilik geri bırakılmıştır.
- Sözleşmeli üretim başlatılmıştır.
- Birliğimizin güçlü kurumsal yapısı ve ALBİRLİK in üyelerine dönük çalışmalarının da katkısıyla Birliğimiz Birinci Derece Tarım Örgütü unvanı kazanmıştır. Bu unvan üreticilerimize hibe destekte ilave 0,024 TL/kg ve kredi faizinde %10 indirim sağlamıştır.

ALBİRLİK üreticilere ne kazandırmıştır

- ALBİRLİK gelirleri birlik projelerimizin, çalışanımızın, kira, hizmet alımı, ofis giderleri, toplantı giderleri, tanıtım , karşılama giderlerini karşılamakta kullanılarak Birlik çalışmalarımızı finanse etmekte kullanılmaktadır.
- Üç adet yürümekte olan projemiz vardır.
 - 1-METRO Market ile Küçük İşletmelerin güçlendirilmesine ve ürünlerinin pazarlanmasına dönük proje
 - 2-Eşen çayı havzası hastalık haritasının çıkarılması projesi (200.000TL katkı sağlanmıştır.)
 - 3-Muğla ili Yerel ürünlerin markalaştırılması projesi (1.000.000TL katkı sağlanacaktır.)
- Birlik yıllık giderimiz yaklaşık 800.000TL olup % 80 i ALBİRLİK tarafından karşılanmaktadır.

ALBİRLİK SEKTÖRE ne kazandırmıştır

- Sektör ALBİRLİK gibi üretici kolektiflerinin aracıları ortadan kaldırarak üreticinin emeğine sahip çıkılabileceğini görmüştür.
- Üretici kolektiflerinin üreticinin sadece ekonomik sorunlarına değil Birliğin mali yapısını güçlendirerek projeye dayalı diğer hizmetlere de odaklanmasını sağlamıştır.
- Mali gücü artan birliğimizin verdiği hizmetler artarak toplumda daha fazla görünürlük ve takdir kazanmasını sağlamıştır.
- Yerel yönetimler, kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkiler ve işbirlikleri artmıştır.

BİRİNCİ DERECE TARIMSAL ÖRGÜT BELGESİ

TARIMSAL AMAÇLI ÖRGÜTÜN

İL: MUĞLA
TÜRÜ: Üretici Birlikleri
TESCİL / VERGİ NO: 77
ÜNVANI: MUĞLA ALABALIK YET. BİRLİĞİ

Yukarıda kayıtlı tarımsal amaçlı üretici örgütü
Tarımsal Amaçlı Örgütlerin Derecelendirilmesine İlişkin Yönetmelik kapsamında
BİRİNCİ DERECE TARIMSAL ÖRGÜT BELGESİ almaya hak kazanmıştır.

Belge No
101342265

Veriş Tarihi
01.09.2024

Gecerlilik Tarihi
01.09.2025

Dr. Osman YILDIZ
Tarım Reformu Genel Müdürü

Not: 9070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ ÜRETİCİLERİN SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNDE BİR YOL HİKAYESİ: ALBİRLİK

Teşekkür ederim